

Asia: VN/4212/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vakuutuskassat ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Vakuutuskassat ry:ltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi nykyinen laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta ja annettavaksi uusi laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista. Esityksen tavoitteena on turvata Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys pitkällä aikavälillä. Tavoitteeseen pyritään tasapainottamalla eri valvottavaryhmien välisiä maksuosuuksia sekä korottamalla valvontamaksujen mahdollista enimmäistasoa.

Valvontamaksuja muutettaisiin vastaamaan paremmin kustakin valvottavasektorista aiheutuvaa arvioitua työmäärää. Muutokset vaikuttaisivat välittömästi siihen, miten suurina valvontamaksut kerätään kultakin valvottavaryhmältä ja valvottavalta sekä näiden maksujen suuruuden keskinäiseen suhteeseen.

Finanssivalvonnan rahoitus

Finanssivalvonnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan perimällä toimenpidemaksuja ja valvontamaksuja. Toimenpidemaksuja peritään esimerkiksi annetuista toimiluvista sekä muista

suoritteista. Toimenpidemaksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992), minkä takia maksujen suuruuden tulisi vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää.

Finanssivalvonnan keräämät valvontamaksut ovat puolestaan luonteeltaan enemmän veron kaltaisia. Veronluonteisuus merkitsee käytännössä sitä, ettei maksun määrän ole tarkoitus suoraan vastata niitä kustannuksia, joita yksittäisestä valvottavasta tai valvottavaryhmästä aiheutuu. Valvontamaksuista säädetään erikseen valvontamaksulaissa.

Vakuutuskassoja koskevat muutokset

Lakiehdotuksen 1 §:n maksuvelvollisten luettelossa on mainittu vakuutus- ja eläkealan toimijoina vakuutuskassalaissa (948/2021) tarkoitettu sairauskassa ja muu vakuutuskassa. Lakiehdotuksen 3 §:ssä on valvontamaksujen määritelmät: perusmaksu ja suhteellinen maksu.

Lakiehdotuksen 6 §:ssä on määritelty vakuutus- ja eläkealan toimijoiden maksut. Pykälän 2 momentissa luetellaan toimijat, joilta ei peritä suhteellista maksua. Momentin kohdassa 12 todetaan vakuutuskassalaissa (948/2021) tarkoitettuna sairauskassan maksun määrästä, että se olisi jatkossa 1500 euroa ja kohdassa 13 todetaan, että vakuutuskassalaissa tarkoitettuna muun vakuutuskassan kuin sairauskassan osalta 1500 euroa.

Nyt voimassa olevaa laissa sairauskassan ja muun vakuutuskassan maksu koostuu perusmaksusta, joka on 856 euroa sekä suhteellisesta maksusta, joka lasketaan taseen loppusummasta.

Sairauskassojen ja muun vakuutuskassan valvontamaksun laskentatapa siis muuttuisi eli valvontamaksu ehdotetaan muutettavan pelkäksi perusmaksuksi nykyisen perusmaksun ja suhteellisen maksun sijaan. Muutosta perustellaan sillä, että kassojen suhteellisen maksun merkitys on jäänyt käytännössä vähäiseksi, mutta sen on myös katsottu aiheuttavan turhaa työtä valvontamaksuprosessissa.

Lakiehdotuksen 6 § korottaisi vakuutuskassojen valvontamaksuja huomattavasti. Käytännössä valvontamaksut nousisivat prosentuaalisesti enemmän useiden pienempien kuin suurempien toimijoiden osalta. Sairauskassojen, muiden vakuutuskassojen ja vakuutusyhdistysten maksut kohoaisivat keskimäärin 56,6 prosentilla. Korotukseen vaikuttaa se, että jatkossa näille asetettaisiin pelkkä korkeampi perusmaksu nykyisen perusmaksun ja suhteellisen maksun sijaan. Valvontamaksujen muutos perusmaksuiksi merkitsisi näiden toimijoiden osalta, että pienimmillään maksu laskisi 86 euroa ja suurimmillaan se puolestaan kohoaisi 638 euroa.

Vakuutuskassat ry:n lausunto

Suomessa on 122 vakuutuskassa, joista Vakuutuskassat ry:n jäseninä on 115 kassaa. Kassat ovat yleishyödyllisiä yhteisöjä, eivätkä ne toimi liikemäisesti voittoa tavoitellen. Kassat korvaavat vakuutetuilleen vakuutuskassoja koskevaan lainsäädäntöön perustuen ja sääntöjensä mukaisesti sairaanhoidon ja tutkimusten korvauksia sekä myöntävät hautaus- ja eroavustuksia. Kassoissa voidaan vakuuttaa työssäkäyvien lisäksi myös eläkeläisiä ja perheenjäseniä. On huomattava, että suurin osa kassoista on vakuutettujen määrältään varsin pieniä; alle 200 vakuutettua/kassa on n. 25 %:ssa kassoja, 200–830 vakuutettua/kassa on n. 30 %:ssa kassoista, vähän yli 10 %:ssa kassoista vakuutettuja on 830–2150/kassa ja yli 2150 vakuutettua/kassa on n. 10 %:ssa kassoja. Yhteensä kassoissa on noin 130 000 vakuutettua.

Vakuutuskassat ry pitää sinällään hyvänä rahoitussektorin valvonnan resursoinnin, tehokkuuden ja uskottavuuden varmistamista.

Vakuutuskassoilla ei pääsääntöisesti ole mahdollisuutta rahoittaa kustannusten nousua muutoin kuin siirtää se vakuutettujen maksettavaksi. Vakuutuskassat ry ei pidä hyvänä, että kassojen taloudellisiin toimintaedellytyksiin kohdistuisi lisärasitteita valvontamaksujen korotuksista.

Toteamme lisäksi, että muutosten taloudelliset vaikutukset olisivat, lukuun ottamatta ulkoimaisten vakuutusyhtiöiden ETA-sivuliikkeitä, vakuutuskassoille prosentuaalisesti suurimmat. Maksut kohoaisivat keskimäärin 56,6 %, mitä ei voida missään nimessä pitää kohtuullisena. Lakiehdotuksessa tulisi ottaa huomioon yleishyödyllisten vakuutuskassojen pienet vakuutettujen määrät, eikä näiden toimijoiden valvontamaksuja tulisi korottaa näin merkittävästi. Olisi myös varmistettava, että valvontamaksun korotus ei tulisi yksittäiselle kassalle kohtuuttoman suureksi nykyiseen maksuun verrattuna.

Vakuutuskassat ry

Kajaani Sari
Vakuutuskassat ry